

Udělejte si výlet do tajemné kostnice v Nížkově

Nedaleko Žďáru nad Sázavou leží Nížkov, jedna z nejstarších obcí v regionu. Její 800 let starou historii tu připomíná hned několik staveb. Nejvýznamnější je unikátní kostnice s kosterními pozůstatky asi osmi tisíc lidí. Mnoho let se myslelo, že jde o padlé vojáky z tereziánských válek, ale nedávné výzkumy ukázaly, že některé kosti od sebe dělí i několik staletí.

Kostnice ukrývá ostatky několika tisíců lidí, kteří žili v různých stoletích

Během tereziánských válek a dalších válečných konfliktů se okolo Nížkova pohybovalo mnoho vojsk. Zranění vojáci byli převáženi do provizorních lazaretů, odkud se kvůli špatným hygienickým podmínkám šířily infekční choroby. Mrtvých přibývalo a prostory hřbitova nestačily, takže se začalo pohřbívat, kde se dalo – podél cest, na polích, ale i v podzemních chodbách a šachtách. Ostatky se později převezly do místní **kostnice**, kterou nechal postavit v roce 1709 Jan Haberlandt. Díky příznivému proudění vzduchu a dvojitému zdivu se kosti dochovaly v původním stavu do dneška. Kostnice ukrývá ostatky asi 8 tisíc lidí, což z ní dělá jednu z největších kostnic na Vysočině. Kostí a lebky jsou precizně uspořádané do čtyř velkých pyramid, do kterých je tu podle pověsti poskládal místní slepý mladík. Po mnoho let se mělo za to, že kosterní pozůstatky patří právě vojákům a dalším zemřelým z dob tereziánských válek. Nedávné radiokarbonové datování vzorků kostí ale ukázalo, že některé z nich jsou mnohem starší a dělí je od sebe i několik set let. Nejstarší kosti pocházejí dokonce až ze 13. století. Ať už kosti patřily komukoliv, rozhodně stojí za to zažít zvláštní a tajemnou atmosféru kostnice na vlastní kůži. Přímo u vchodu upoutá vaši pozornost lebka s hlubokou jizvou, způsobenou nejspíš úderem meče. Nezapomeňte si ji pohladit, podle pověry to přináší štěstí.

Kostnice leží v areálu **kostela sv. Mikuláše**, který je dnes dominantou obce. Původně se měl stát základem nově budovaného kláštera ve 30. letech 13. století, ale cisterciáckí mniši tu nakonec působili jen krátce. Po jejich odchodu nedokončený kostel přetrval a sloužil svému účelu dál. První přestavby se dočkal koncem 15. století, z té doby pochází pozdně gotická žebrová klenba v presbytáři. Největší stavební zásah přišel v roce 1753, kdy byl kostel upraven do dnešní podoby a velikosti. Ve věži najdeme tři zvony, dva jsou novější, ale třetí tu visí už přes 400 let. Při procházce obcí a jejím okolím narazíte také na dvě stará **Boží muka** z 18. století. Ta byla postavena na počest mrtvých vojáků, kteří byli pochováni na polích za vsí, a zároveň připomínají počátek a konec morové epidemie.

Do okolí za výhledy, bukovým arboretem i za historií hamernictví

Pokud si budete chtít odpočinout od kostí a sakrálních budov, vyrazte prozkoumat okolí. Mezi Nížkovem a Bukovou najdete **bukové arboretum**, které je jediné svého druhu v Česku. Bylo založeno v roce 2012 u příležitosti Dne stromů a po celý rok v něm můžete obdivovat přes 40 kultivarů buku lesního. Za výhledy vyrazte na nedaleký kopec Rosička. Na něm stojí

od roku 2001 **rozhledna Rosička**, ze které uvidíte na velkou část Žďárska, Jihlavska a Havlíčkobrodska. Telekomunikační věž je vysoká 42 metrů a zhruba v její polovině najdete vyhlídkový ochoz, na který se dostanete po zdolání 140 schodů. Při dobré viditelnosti zahlédnete třeba hrad Lipnici nebo poutní **kostel** sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou. Z Rosičky pokračujte sázavským vycházkovým okruhem, který vás dovede přes starý kamenný most přes řeku Sázavu a zrušenou železniční trať až k historickému **Šlakhamru**. Mechanickou kovárnu, která zpracovávala železnou rudu, tu založili cisterciáci z nedalekého kláštera. Po úpadku těžby v 18. století se hamr přestavěl na obilný mlýn, který fungoval až do druhé světové války. V 70. letech 20. století přešla památka pod správu Technického muzea Brno, které v ní po rekonstrukci otevřelo expozici věnovanou hamernictví s plně funkčním zařízením, dřevařství a bydlení za posledních majitelů. Během prohlídek uvidíte také činnost vodního kola, které je nezbytné pro provoz hamerského kladiva, a pravidelně se tu konají také speciální akce. Nedaleko Šlakhamru si nenechte ujít ani skalní útvar Rozštípenou skálu a **sochu Mamuta** od Michala Olšiaka, kterou mají v oblibě hlavně děti.

Více tipů na výlety na korunavysociny.cz

Tento článek vznikl v rámci projektu „Marketingové aktivity Koruny Vysočiny“ realizovaného za přispění prostředků státního rozpočtu České republiky z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

